

El llenguatge

Les esmenes

6/III/1980

Avui que ja tenim novament ocasió de rebre informació en català sobre els debats parlamentaris —dos fets que, dit d'una manera gairebé redundants, han restat durant molt de temps en quarantena— molta gent s'ha tornat a familiaritzar amb el substantiu esmena —les esmenes al projecte—, substantiu que havia retrocedit notablement davant la pressió de la forma del castellà, «enmienda», que havia aconseguit d'introduir-se en el llenguatge col·loquial. Hi havia potser contribuït, en molts casos, l'aprenentatge de la doctrina o catecisme en castellà, amb la seva coneguda clàusula per a la bona confessió, «el propósito de enmienda», assimilada segons l'expressió castellana. I potser també, hi ha contribuït, l'aprenentatge de textos legals, aplicats a l'activitat mercantil i administrativa, segons els quals certs documents o registres oficials s'han de presentar «sin raspados ni enmiendas». Cal tenir en compte, doncs, al costat, per exemple, de les esmenes a la totalitat, el propòsit d'esmena i els raspats i les esmenes.

Al substantiu esmena correspon el verb esmenar, que potser també alguns obliden a favor de la forma del castellà «enmendar». Esmenar significa «corregir per millorar» i té, doncs, com a sinònims, corregir i millorar, així com rectificar, retocar, perfeccionar i, referint-se a una persona, adreçar, és a dir, obligar-lo a esmenar-se. La seva afinitat de significacions fa que algú estableixi també una sinonímia entre esmenar i castigar, car és cert que hi ha qui no s'esmena sinó amb el càstig. Però castigar i esmenar, que expressen accions consecutives, i encara no necessàriament, només poden tenir un punt de coincidència, el mateix que tenen, per exemple, investigar i esbrinar.

També és avui més o menys usual el castellanisme «subsanan», que hem sorprès fins i tot en textos d'autors molt bons coneixedors de l'idioma, cosa que ens deixa sense saber si es tracta d'una inadvertència o d'un ús deliberat, considerant que els elements formatius d'aquest verb, sub i sanar, són realment existents en català. No sembla, però, que «subsanan» sigui admissible. Tots els diccionaris d'equivalències i de barbarismes que hem consultat indiquen, com a verbs catalans equivalents de «subsanan», precisament esmenar, així com reparar.

Albert Jane